

Információk a pénzügyi eszközökről, az ügyfél pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméről, valamint néhány további, a pénzügyi eszközökkel folytatott kereskedést érintő információ

Az értékpapírokról szóló hatályos szlovák törvény 73d §-a értelmében az értékpapír-kereskedő köteles az ügyfeleknek vagy a potenciális ügyfeleknek információkat nyújtani egyebek mellett az ügyfél pénzügyi eszközeinek és pénzeszközeinek védelméről; a részleteket Szlovákia Nemzeti Bankja 387/2007 számú, az ügyfeleknek vagy a potenciális ügyfeleknek a befektetési szolgáltatás nyújtása előtt nyújtott információkról szóló intézkedése tartalmazza.

Tekintettel a Fio o.c.p., a.s. (a továbbiakban úgyis, mint „kereskedő”) által ügyfelei számára nyújtott szolgáltatások jellegére, és a végrehajtás helyeire, melyeken ügyfelei számára lehetővé teszi a kereskedést, a kereskedő helyénvalónak tartja, hogy ügyfelei számára néhány további információt is nyújtson.

Pénzügyi eszközök

1. Az értékpapírokról szóló hatályos szlovák törvény értelmében pénzügyi eszközök alatt az alábbiakat értjük:
 - a) átruházható értékpapírok,
 - b) a pénzügyi eszközei,
 - c) befektetési jegyek vagy külföldi személyek által kollektív befektetés során kibocsátott értékpapírok,
 - d) opciók, futures-ök, swapok, jövőbeli kamatlábakra vonatkozó egyezségek és egyéb értékpapírokra, pénznemekre, kamatlábakra vagy hozamokra vagy egyéb derivatív eszközökre, pénzügyi indexekre vagy pénzügyi mértékekre vonatkozó derivatívák, amelyek kézbesítéssel vagy készpénzben kerülhetnek kiegyenlítésre,
 - e) opciók, futures-ök, swapok, jövőbeli kamatlábakra vonatkozó egyezségek és egyéb, árucikkekre vonatkozó derivatívák, amelyeket készpénzben kell kiegyenlíteni vagy készpénzben lehet kiegyenlíteni a szerződő felek egyikének választása alapján; ez nem érvényes, amennyiben az ilyen kiegyenlítésre fizetés-képtelenség vagy más olyan esemény miatt kerül sor, amely a szerződés megszüntetését eredményezi,
 - f) opciók, futures-ök, swapok, és egyéb árucikkekre vonatkozó derivatívák, amelyek készpénzben kerülhetnek kiegyenlítésre, amennyiben a szabályozott piacon vagy többoldalú kereskedelmi rendszerben kereskednek velük,
 - g) az f) pont alatt nem feltüntetett opciók, futures-ök, swapok, forwardok és egyéb derivatívák, amelyek olyan árucikkekre vonatkoznak, amelyek nem vállalkozói célra szolgálnak, s egyéb derivatív pénzügyi eszközök jellegével rendelkeznek, és elszámolásuk és kiegyenlítésük elszámolási és kiegyenlítési rendszereken keresztül folyik, vagy megszokott eszközfeltöltési felszólítások alá esnek,
 - h) derivatív eszközök a hitelkockázat áthelyezésére,
 - i) pénzügyi különbözet-szerződések,
 - j) opciók, futures-ök, swapok, jövőbeli kamatlábakra vonatkozó egyezségek és egyéb, éghajlati változásokra, szállítási tarifákra, emissziós jogosultságra, inflációmértékre vagy egyéb hivatalos gazdasági statisztikákra vonatkozó derivatívák, amelyeket készpénzben kell kiegyenlíteni, vagy készpénzben lehet kiegyenlíteni a szerződő felek egyikének választása alapján, de másként, mint fizetés-képtelenség vagy más olyan esemény miatt, amely a szerződés megszüntetését eredményezi, valamint egyéb, eszközökre, jogokra, kötelezettségekre, indexekre és egyéb tényezőkre vonatkozó derivatívák, amelyek nincsenek az a) - i) pontok alatt feltüntetve, s amelyek egyéb derivatív eszközök jellegével rendelkeznek, és a szabályozott piacon vagy többoldalú kereskedelmi rendszerben kereskednek velük, vagy elszámolási és kiegyenlítési rendszereken keresztül folyik, vagy megszokott eszközfeltöltési felszólítások alá esnek.
2. Az átruházható értékpapírok alatt olyan értékpapírokat értünk, amelyekkel általában a tőkepiacon kereskednek (a pénzügyi eszközein kívül), főként részvények, kötvények, stb.
3. A pénzügyi eszközökbe történő befektetéssel általánosságban a **befektetés elvesztésének kockázata** is velejár, akár a befektetett eszközök 100 %-ig is. **Ez a kockázat a pénzügyi eszközök minden fajtájánál fennáll, amelyekbe a Fio o.c.p., a.s. társaság ügyfele befektethet.** Ezen felül a **derivatív típusú pénzügyi eszközökbe történő befektetés külön kockázatokkal jár** – ezért a részletes információk a „Határidős ügyletek kockázatai” részben találhatóak. Ezzel kapcsolatban az értékpapír-kereskedő azt javasolja, hogy az ügyfél az értékpapír-kereskedőnek rendszeresen nyújtson olyan információkat, amelyek annak elbírálásához szükségesek, hogy az igényelt befektetési szolgáltatás és pénzügyi eszköz megfelelő-e az ügyfél részére, úgy, hogy az értékpapír-kereskedő mindig rendelkezzen az ilyen elbíráláshoz szükséges aktuális információkkal. Az aktuális információkat az ügyfél a Befektetési kérdőív (annak aktuálisan használt változatának) kitöltésével szolgáltatja, amely a www.fio.sk vagy a www.fio.hu oldalon és a Fio o.c.p., a.s. kirendeltségein áll az ügyfél rendelkezésére; a Befektetési kérdőív kitölthető a megegyezés szerinti kommunikációs programon keresztül is, ha ezt érvényes szerződés lehetővé teszi.
4. A Fio o.c.p., a.s. jelenleg ügyfelei számára csak a fent említett pénzügyi eszközök néhány fajtájával történő kereskedést teszi lehetővé. A pénzügyi eszközök kiemelt fajtáinak jellegéről szóló részletes információk a „Határidős ügyletek kockázatai” részben vannak feltüntetve, az egyes további pénzügyi eszközökről a Fio, o.c.p., a.s. a további tömör információkat nyújtja:
 - a) részvény – értékpapír, amellyel a részvényesnek, mint a részvénytársaság társtulajdonosának a kereskedelmi törvénykönyv és a társaság alapszabályzata értelmében a társaság irányításán, annak nyereségén, és a társaság megszűnése esetén a felszámolási egyenlegén való részesedésre vonatkozó jogai kapcsolatosak;
 - b) kötvény – adósságot megtestesítő értékpapír, amely a kibocsátó hitelezővel szembeni kötelezettségét fejezi ki. Helyettesíthető értékpapír, amellyel az adósság összegének megfizetésére, a meghatározott hozamok kifizetésére vonatkozó jog, valamint a kibocsátó kötelezettségeinek teljesítésére vonatkozó köteleltsége kapcsolatos.
 - c) befektetési jegyek vagy külföldi személyek által kollektív befektetés során kibocsátott értékpapírok – a befektetési jegy olyan értékpapír, amely a részesedő a befektetési alapon lévő vagyonra vonatkozó részesedését fejezi ki, és amellyel további jogok is kapcsolatosak az alapszabály értelmében.

A csehországi kereskedést érintő némely információ

A Centrális depozitár cenných papírú, a.s. (Központi Értéktár) elszámolási rendszere

A Fio o.c.p., a.s., külföldi partnere, a Fio banka, a.s., mely jogosult pénzügyi szolgáltatásokat nyújtani és a Centrális depozitár cenných papírú, a.s. – a Burza cenných papírú Praha, a.s., (Prágai Értéktőzsde, a továbbiakban úgyis, mint „BCPP”) leányvállalata -, által vezetett elszámolási rendszer résztvevője. A Centrális depozitár cenných papírú (Központi Értéktár, a továbbiakban úgyis, mint „CDCP”), 2010.07.07-től, a tőkepiaci vállalkozásról szóló 256/2004 számú cseh törvény értelmében, az egyetlen alany, amely jogosult nyilvántartani dematerializált és immobilizált, Csehországban kibocsátott értékpapírokat, amivel a Stredisko cenných papírú (Értékpapírközpont, tovább csak mint „SCP”) tevékenységét folytatja. A CDCP továbbá jogosult vezetni a pénzügyi (befektetési) eszközök ún. egyéni nyilvántartását, az értékpapírokkal folytatott ügyletek elszámolását, értékpapír kölcsönzést közvetíteni az elszámolás résztvevőinek, az értékpapírok letéti őrzésével és kezelésével összefüggő szolgáltatásokat nyújtani, valamint azon kockázatokat kezelni, amelyek az értékpapírügyletek elszámolásából adódnak, beleértve a pénzeszközök kezelését a biztosítálapokban, biztosítani az értékpapírok kifizetését és visszaadást a kibocsátónak, gondoskodni az értékpapír-hozamok kifizetéséről, elszámolni az értékpapírok elsődleges kibocsátás és tanácsadási és oktatási tevékenységet végezni az értékpapírügyletek elszámolásával kapcsolatban.

A CDCP elszámoló rendszere résztvevői elvre épül. Résztvevő csak a törvényben meghatározott személy lehet, többek között egyéb értékpapír-kereskedő, bank, befektetési társaság vagy a felügyelt piac szervezője. A résztvevő a CDCP-nél vagyon számlákat hoz létre az ügyfelei számára. Az ügyfél ezt követően a CDCP-nél vezetett számlájára csak azon résztvevőn keresztül férhet hozzá, aki az adott számlát számára létrehozta. A CDCP továbbá a volt SCP-ből átvezetésre került vagyonszámlákat is vezet. A volt SCP-ből átvezetett számlára a tulajdonosa csak azon CDCP résztvevőjén keresztül férhet hozzá, amellyel szerződési viszonyban áll, vagyis akinek az ügyfele, és akihez a számlája át volt vezetve. Az a számla, mely egyetlen résztvevőhöz sem került átvezetésre, a CDCP ún. nem besorolt nyilvántartásában szerepel, és a valamely résztvevőhöz történő átvezetésig nem lesz lehetséges a hozzáférés.

A CDCP a tőzsdéi ügyletek és néhány tőzsdén kívüli tranzakció (pl. repo, buy and sell, stb.) elszámolását végzi, olyan értékpapírok esetében is, amelyek nincsenek a BCPP-n regisztrálva. Az értékpapírügyletek elszámolása két műveletet tartalmaz:

- a pénzeszközök átutalása,
- az értékpapírok átutalása.

Az RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírú a.s. Egyéni nyilvántartás elszámolási rendszere

A külföldi kibocsátások (Csehország szempontjából), amelyek az RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírú a.s. (a továbbiakban úgyis, mint „RMS”) piacon elfogadásra kerültek kereskedés szempontjából, az RMS ún. Egyéni nyilvántartásában vannak nyilvántartva és elszámolva, az egyes ügyfelek elkülönített számláin. A RMS piacon megvalósult tranzakciók elszámolása valós időben történik.

Az egyéni nyilvántartásban szereplő számla minden regisztrált RMS ügyfélnek automatikusan létrehozásra kerül.

Információ az ún. „összesített számlák” (a szövegben szintén „gyűjtőszámla”) vezetéséről és az ezzel összefüggő kockázatokról

A gyűjtőszámla olyan számla, melyet harmadik személy vezet az értékpapír-kereskedő nevére, de a kereskedő ügyfeleinek tulajdona van rajta nyilvántartva. Bár a gyűjtőszámlák felhasználói szempontból jelentős előnyöket nyújtanak az ügyfelek számára, használatuk azonban bizonyos fokozott kockázattal is jár, amelyekről a továbbiakban tájékoztatjuk.

A gyűjtőszámlák használata külföldön gyakori és megszokott. Hasonlóképpen a Fio o.c.p., a.s. is az ügyfelek vagyonának nyilvántartásának ezen formáját használja a külföldi kereskedésnél. Ennek mindenképp az az oka, hogy a kereskedő egyes ügyfelei egyedül gyakran nem teljesítenék a saját számla nyitásához megszabott feltételeket a külföldi személyeknél. Az ügyfél és a kereskedő jogi viszonyára mindig a szlovák jogrend vonatkozik, a kereskedő és annak külföldi partnereinek jogi viszonyára az illetékes külföldi állam jogrendje vonatkozik.

1) Kereskedés az USA-ban (a derivatívákra nem vonatkozik)

Az USA-ban értékpapír-kereskedő (a mi esetünkben a Fio o.c.p., a.s.) közvetítésével értékpapírokkal történő kereskedés során a személyek közti felelősségi viszonyok két területre vannak osztva: az ügyfél iránt csupán

Amennyiben mindkét művelet az elszámolási folyamat meghatározott időszakán belül valósul meg, az értékpapírok szállítása a kifizetésük ellenében modellről van szó (ún. „delivery versus payment”). Némely átutalást a CDCP közreműködésével fizetés nélküli értékpapír szállítás formájában is el lehet számolni (ún. „delivery free off payment”). Az ilyen ügyleteknél a CDCP közreműködésével csupán a vagyon-elszámolás, vagyis az értékpapír szállítása valósul meg – a pénzelszámolás a CDCP -n kívül történik.

Az értékpapír-elszámolás az értékpapírok átutalását jelenti az eladótól a vásárlónak. A CDCP a dematerializált és a materializált értékpapírok elszámolását is végzi.

A külföldi (vagyis a más mint cseh) pénzügyi eszközök, melyek a CDCP egyéni nyilvántartásában vannak vezetve, a megfelelő külföldi nyilvántartásokban (értéktárakban) vannak vezetve. A CDCP e célból a pénzügyi eszközök átvezetésének elszámolására szolgáló ClearStream nemzetközi rendszerre van csatlakoztatva. A ClearStream-en keresztül többek között lehetséges a külföldi értékpapírokat (Csehország szemszögéből) átvezetni a CDCP vagyonszámlájáról az RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírú a.s. egyéni nyilvántartási számlájára, és fordítva.

A CDCP tagjai között kereskedett és átutalt, materializált értékpapírok a CDCP szerződéses értéktáránál vannak elhelyezve. A CDCP az itt elhelyezett értékpapírok nyilvántartását az egyes résztvevők számláján vezeti – megkülönböztetve a kereskedő saját értékpapírjait, melyek a CDCP résztvevőjének saját számláján vannak vezetve és annak ügyfeleinek értékpapírjait, melyek az ügyfelek számláin vannak vezetve. A materializált értékpapírok nyilvántartásának módja tehát teljes mértékben megfelel a többszintes nyilvántartási rendszernek. A többszintes nyilvántartás módja van alkalmazva a CDCP által vezetett dematerializált értékpapírok nyilvántartásánál is.

Az elszámolás napján a CDCP végrehajtja az átutalást az eladók számlájáról a vásárlók számlájára.

Az elszámolás az értékpapír átutalására szóló utasítás továbbításával kezdődik és az elszámolás végrehajtásáról szóló igazolás átvételével ér véget. Ezen időszak alatt a rendszer résztvevője vagy más személy egyoldalúan az elszámolást nem vonhatja vissza és nem teheti lehetetlenné.

A CDCP további pénzügyi eszközökkel folytatott ügyletek elszámolását is biztosítja, amelyekkel a BCPP-n kereskednek – ezek a futures-ok, certifikátok és warrantok.

Az RMS a befektetési eszközök átvezetésének elszámolására szolgáló ClearStream nemzetközi rendszerre van csatlakoztatva. A ClearStream-en keresztül lehetséges értékpapírokat átvezetni az RMS Egyéni nyilvántartásából a CDCP vagyonszámlájára, és fordítva.

a kereskedő felelős, a kereskedő iránt aztán annak külföldi partnere, a Fio banka, a.s. a felelős - akivel szemben annak külföldi partnere, konkrétan a Pershing LLC (mint külföldi értékpapír-kereskedő és mint értéktár) a felelős.

A hozzáférés az amerikai piachoz a pénzügyi szolgáltatások nyújtására jogosult külföldi bank, a Fio banka, a.s., által van biztosítva, amelynek közvetett hozzáférése van az amerikai piachoz a Pershing LLC értékpapír-kereskedő által, amely közvetlen hozzáféréssel rendelkezik. A Fio banka, a.s. csak átadja a megbízásokat a Pershing LLC-nek, amely továbbadja ezeket a megbízásokat a megfelelő piacoknak.

A Fio o.c.p., a.s. közvetítésével az USA-beli piacokon kereskedő ügyfelek vagyona gyűjtőszámlán van elhelyezve, amit a külföldi banki partner – a Fio banka, a.s. - vezet. A Fio banka, a.s. közvetítésével az USA-beli piacokon kereskedő összes ügyfél vagyona (azaz a Fio o.c.p., a.s. társaság és ügyfelei vagyona is) ezen külföldi bank – a Fio banka, a.s. - speciális gyűjtőszámláján van elhelyezve, amit annak külföldi szerződéses partnere, az értéktári tevékenységet folytató Pershing LLC vezet.

A Pershing LLC értéktár az esetleges fizetéskeptelensége esetére, amely azonban nagyon valószínűtlen, elegendő mértékben be van biztosítva.

A Pershing LLC a Securities Investor Protection Corporation (SIPC®) tagja. Az intézmény által nyújtott biztosítás az összes ügyfélszámlára vonatkozik (vagyis a kereskedő gyűjtő számlájára is) 500.000 USD nagyságrendben, ebből 250.000 USD-ra vannak biztosítva az ügyfél pénzeszközei. A Pershing LLC a SIPC által nyújtott biztosításon felül még a Lloyd's of London által is biztosítva van. E biztosító által nyújtott biztosítás nagysága az értékpapírok számára egészen 1.000.000.000 USD (együttesen a Pershing LLC által nyilvántartott összes számlára), minden egyes ügyfél pénzeszközei számára 1.900.000 USD összegben, maximálisan, együttesen pedig 1.000.000.000 USD összegig. Amennyiben az értéktár által a rábízott eszközök sikkasztására kerülne sor, a kereskedőnek joga lenne a kárpótlásra ebből a biztosításból. Amennyiben az értéktár fizetéseképtelenné válna, azonban semmilyen bűncselekmény közben nem történne, az ügyfelek gyűjtőszámlákon vezetett tulajdona vissza lenne adva a kereskedőnek.

2) Kereskedés Németországban (a derivatívákra nem vonatkozik)

Németországban a Fio o.c.p., a.s. értékpapír-ügyleteket közvetít a Xetra piacon - elektronikus kereskedési rendszer, amely a Deutsche Börse része. A Xetra piachoz a hozzáférés külföldi bank, a Fio banka, a.s. által van biztosítva, amely a Xetra tagja, és így joga van a piacra közvetlenül kereskedési megbízásokat adni.

A Fio o.c.p., a.s. közvetítésével kereskedő ügyfelek vagyona gyűjtőszámlán van nyilvántartva, amit a külföldi banki partner – a Fio banka, a.s. - vezet. A Fio banka, a.s. közvetítésével a XETRA piacon kereskedő összes ügyfél vagyona (azaz a Fio o.c.p., a.s. társaság és ügyfelei vagyona is) e külföldi bank – a Fio banka, a.s. - speciális gyűjtőszámláján van nyilvántartva, amit külföldi szerződéses partnere, az értéktári tevékenységet folytató HSBC Trinkaus and Burkhardt vezet.

Itt is az ügyféllel szemben csupán a kereskedő felelős, nem a külföldi partner.

3) Kereskedés Magyarországon (a derivatívákra nem vonatkozik)

Magyarországon a Fio o.c.p., a.s. értékpapír-ügyleteket közvetít a Budapesti Értéktőzsdén (BÉT). A hozzáférés a BÉT-re külföldi bank, a Fio banka, a.s. által van biztosítva, melynek joga van közvetetten kereskedési megbízásokat adni e piacra, közvetlen hozzáféréssel rendelkező kereskedőn keresztül – Concorde Értékpapír Rt. A Fio banka, a.s. átadja a megbízásokat a Concorde Értékpapír Rt. társaságnak, amely ezeket a megbízásokat továbbítja a piacra

A Fio o.c.p., a.s. közvetítésével a BÉT piacon kereskedő ügyfelek vagyona gyűjtőszámlán van nyilvántartva, amit a külföldi banki partner – a Fio banka, a.s. - vezet. A Fio banka, a.s. közvetítésével a BÉT piacon kereskedő összes ügyfél vagyona (azaz a Fio o.c.p., a.s. társaság és ügyfelei vagyona is) e külföldi bank – a Fio banka, a.s. - speciális gyűjtőszámláján van nyilvántartva, amit külföldi szerződéses partnere, a Concorde Értékpapír Rt. vezet.

Itt is az ügyféllel szemben csupán a kereskedő felelős, nem a külföldi partner.

4) Kereskedés Lengyelországban (a derivatívákra nem vonatkozik)

A Fio o.c.p., a.s. Lengyelországban a Gielda Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW – Varsói Értéktőzsde) tőzsdén – angolul Warsaw Stock Exchange (WSE) - közvetít ügyleteket értékpapírokkal. A GPW-hez történő hozzáférés a Fio banka, a.s. külföldi bank által van biztosítva, mely annak a tagja.

A Fio o.c.p., a.s. által a GPW piacon kereskedő ügyfelek vagyona a Fio banka, a.s. külföldi partner banknál vezetett gyűjtőszámlán van nyilvántartva. A Fio banka, a.s. külföldi bank által a GPW piacon kereskedő összes ügyfél vagyona (vagyis a Fio o.c.p., a.s. és annak ügyfelei vagyona is) a lengyelországi Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. (KDPW) értéktárnál vezetett ezen külföldi bank (Fio banka, a.s.) speciális gyűjtőszámláján van nyilvántartva, melyhez a Bank Polska Kasa Opieki SA elszámolási ügynök által van biztosítva a hozzáférés.

Itt is az ügyféllel szemben csupán a kereskedő felelős, nem a külföldi partner.

5) Összefoglaló információk a külföldi gyűjtőszámlákhoz

Osztalékok, kamat-fizetések, esetleg más, az ügyfélnek érkező haszon, a kereskedő számlájára vannak jóváírva, aki aztán ezeket az értékeket jóváírja azon ügyfelei általa vezetett számláihoz, akiknek az adott pénzügyi eszközök a tulajdonukban vannak.

Amennyiben az ügyfél élni kíván a tulajdonában lévő pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó választási, elsőbbségi vagy előjegyzési joggal, a kereskedő kérésre meghatalmazást állít ki neki e jogok gyakorlásához.

A kereskedő köteles az ügyfélnek a megegyezett időpontokban és a megegyezett módon jelentést átadni az ügyfél megbízásai (a megkötött tranzakciók) és kérvényei megvalósításáról. Amennyiben az ügyfél maga fogja átvenni a jelentést (kizárólag elektronikus és személyesen a kirendeltségen lehetséges), a kereskedő kötelessége abban a pillanatban van teljesítve, amikor a jelentés az ügyfél rendelkezésére áll. A kereskedő azonban köteles évente legalább egyszer tartós adathordozón számlakivonatot küldeni az ügyfélnek a pénzügyi eszközök vagy pénzeszközök egyenlegéről (annak az időszaknak a végéhez számolva, amelyre a kivonat ki lett állítva). Azonos módon és időpontokban, mint az ügyfél megbízásai megvalósításáról szóló jelentést, köteles a kereskedő tájékoztatni az ügyfelet az ügyletek elszámolásáról fellépő késésről vagy más komplikációról, ha csak az ügyfelet nem tájékoztatta más módon. Az írásban átadott jelentések vagy információk elsőbbséget élveznek az elektronikusan átadott információkkal szemben. Amennyiben a kereskedő megállapítja, hogy a jelentések vagy az információk hibásak voltak, végrehajtja a megfelelő javítást.

A Fio o.c.p., a.s. figyelmezteti ügyfeleit, hogy az ügyfél vagyona (az Ügyfél pénzügyi eszközei és pénzeszközei) a kereskedő nevében harmadik személynél lehetnek tartva. Ilyen körülmények esetén az ügyféllel szemben közvetlenül a kereskedő (Fio, o.c.p., a.s.) a felelős, mégpedig a harmadik személy tetteivel vagy mulasztásával összefüggő károkért, továbbá a harmadik személy fizetés-képtelensége következményeire.

FIGYELMEZTETÉS:

Több ügyfél külföldön lévő gyűjtőszámlán való tulajdonának vezetésénél a kockázat is nagyobb lehet. Főleg a következő kockázatokról lehet szó: a pénzügyi eszközök külföldön a kereskedő számláján és nevében vannak vezetve, ezért nem lehet teljesen biztosítani a biztonságukat a kereskedő fizetés képtelenségénél; nem lehet teljesen kizárni, hogy az ügyfélre legyenek átruházva a kötelező szaktörvények megszegés következményei, amelyet a kereskedő követett el más ügyféllel szemben; a gyűjtőszámla esetében nincs feltétlenül biztosítva, hogy az ügyfél egyedi kívánatai identifikálva lesznek tanúsítványok, más dokumentumok vagy elektronikus nyilvántartás által; kiigényelhetetlen veszteség esetében harmadik személy sikertelenségénél a veszteséget az ügyfelek együtt állhatják, arányosan a közös tulajdonon való részesedéstől függően.

6) Kereskedés a derivatíva-piacokon az USA-ban

A Fio o.c.p., a.s. közvetítésével, az amerikai határidős piacokon kereskedő ügyfelek vagyona a Fio banka, a.s. külföldi partnerbank gyűjtő számláján van vezetve. A futures kontraktusok kereskedése esetében a Fio banka a.s. külföldi partnere a Pinnacle Capital Futures LLC. – futures kontraktusok kereskedését lehetővé tévő külföldi kereskedő, amelyet az amerikai NFA (National Futures Association) és a CTFC (Commodity Trading Futures commission) felügyel. A Fio banka a.s. letétkelője, a futures kontraktusok kereskedésével kapcsolatban a Knight Capital Americas LLC. A számlák, amelyeken a pénzügyi eszközök kezelése van, olyan ország hatálya alá tartoznak, amely nem EU tag, ezért a pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó jogok különbözhetnek.

7) Egyéni ügyfélszámlák

A tulajdon gyűjtőszámlán való vezetésének alternatívája a tulajdon az egyes ügyfelek egyéni számláján való vezetése, általában az értéktárnál. Az ilyen számlavezetési mód természetesen sokkal költségesebb és gyakran nehezen végrehajtható (itt főleg a külföldi személyek feltételeire gondolunk, melyeket az egyéni ügyfél nagyon nehezen vagy egyáltalán nem teljesít). Az ügyfélnek közvetlen hozzáférése van a számlához, nem szükséges a kereskedő hozzájárulása a számlán lévő tulajdon kezeléséhez. Ugyanúgy az ügyfelet ennél a számlavezetési típusnál nem fenyegeti a kereskedő fizetés-képtelensége, mert az ügyfél pénzügyi eszközei közvetlenül az értéktárnál vannak vezetve az ügyfél nevére. Ebből a szempontból a vagyon nyilvántartásának ezen módja biztonságosabb, de sokkal költségesebb is. További hátrány az ügyfél szempontjából, hogy a külföldi értéktár fizetés-képtelenség esetén szükséges, hogy közvetlenül ezzel a külföldi személlyel tárgyaljon, ami az ügyfél számára biztosan igényesebb mint a kereskedő számára.

A pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó kockázatok – általános információk

A pénzügyi eszközökkel és a pénzügyi eszközökkel történő kereskedéssel többféle kockázat kapcsolatos. Ebben a részben azon pénzügyi eszközökhöz

kapcsolódó kockázatok alapvető fajtáit tekintjük át, melyekkel az ügyfelek a Fio o.c.p., a.s. közreműködésével kereskedhetnek. Az egyes meghatározott

fajtajú pénzügyi eszközökhöz kapcsolódó fokozott vagy sajátos kockázatok, valamint Rendes kereskedési időn kívül történő kereskedéshez kapcsolódó fokozott vagy sajátos kockázatok külön vannak feltüntetve e tájékoztató dokumentum további részeiben.

A pénzügyi eszközökkel történő kereskedéssel kapcsolatos általános kockázatok közé tartoznak:

- **A piaccal kapcsolatos kockázat**
A piaci árak változásából eredő veszteség kockázatáról van szó. Az általános piaci kockázat a piac egészének kedvezőtlen feltételei által adott, míg a specifikus piaci kockázat a konkrét pénzügyi eszköz kedvezőtlen piaci alakulása által adott. Az ingadozás nagyobb mértékben pl. a piac esésének idején nyilvánul meg.
- **A likviditással kapcsolatos kockázat**
Arról a kockázatról van szó, aminek következtében a befektető az adott pénzügyi eszközt nem tudja piaci áron értékesíteni (ill. a piaci árat megközelítő áron), mindenképp azért, mert az adott pénzügyi eszközzel kis mértékben kereskednek. További ok lehet adott pénzügyi eszközzel folytatott kereskedés megbontása.
- **A pénznemmel kapcsolatos kockázat**
Az átváltási árfolyamok alakulásával kapcsolatos kockázatról van szó, amikor az egy bizonyos pénznemben befektető befektető olyan pénzügyi eszközökre fektet be, amellyel más pénznemben kereskednek. Ilyen esetben az ügyfél viseli az adott pénznem átváltási árfolyamának alakulásával kapcsolatos kockázatot. Az addig koronában (SKK) befektető befektető számára a pénznemmel kapcsolatos kockázat az euró szlovákiai bevezetésével megszűnik azon pénzügyi eszközökre történő befektetéseinél, amellyel euróban kereskednek
- **A kereskedési rendszer kimaradásával kapcsolatos kockázat**
A kereskedési rendszert, amelyen keresztül az ügyfelek megerendeléseiket adják, ahogyan a tőzsdék működési rendszereit is érheti kiesés vagy üzemén kívül kerülhetnek. Ilyen esetben az ügyfelet

az ügyletkötés, esetleg a nyereség elérésének feltételeinek romlása fenyegeti.

- **A műveletekkel kapcsolatos kockázatok**
Az ügyfél standard reklamációs eljárás útján van védve azon műveleti kockázatokból eredő veszteségekkel szemben, amelyeket nem maga okozott, standard reklamációs eljárás keretén belül. Az ügyleti kockázatok közé tartozik a felelős személyek által végrehajtott műveletek során keletkezett hibákkal és a műveletek elszámolásával és kiegyenlítésével kapcsolatos tranzakció-kockázat, továbbá a művelet-irányítás kockázata, amely az ügyletek megfelelő megvalósításáért felelős személyek elégtelen ellenőrzésével kapcsolatos, valamint az adatok helyes és hibátlan átvitelével kapcsolatos rendszer-kockázat. Az ügyfél oldalán felmerülő problémák esetén, pl. annak szoftver- vagy hardverellátása, internet-hozzáférése, stb., az azokból származó kockázatok nem lehet más személyre átruházni.
- **Az elszámolással kapcsolatos kockázat**
Fennáll a kockázata annak, hogy az ügyletek elszámolása nem a megegyezett feltételek mellett valósul meg (pl. nem a megegyezett időben). Ebből következhet például az is, hogy az ügyfél maga sem lesz képes a később megkötött ügyletből eredő kötelességeit teljesíteni, amiért az illetékes piac vagy elszámolási rendszer meg is büntetheti.
- **A befektetett eszközök teljes elvesztésének kockázata**
A pénzügyi eszközökbe történő befektetéssel együtt jár a befektetett eszközök elvesztésének kockázata, miközben a befektetett eszközök 100 %-ának elvesztésének a lehetősége is fennáll. Leegyszerűsítve, minél nagyobb haszonra lehet számítani, annál nagyobb az adott pénzügyi eszközbe befektetett eszközök elvesztésének a kockázata. A pénzügyi eszközök némely fajtáiba történő befektetés esetén fennáll a befektetett eszközök értékét meghaladó veszteség lehetősége is.

Rendes kereskedési időn kívüli ügyletekkel járó kockázatok (az USA -ban történő kereskedésre vonatkozik)

A rendes kereskedési időn kívül folytatott kereskedésnek felhasználói szempontból a kereskedő ügyfelei számára jelentős előnyei vannak, az ügyfelek főként további időt szereznek kereskedéshez, valamint lehetőséget gyorsabban reagálni a közzétett információkra, melyek hatással lehetnek az árfolyam változására. A rendes kereskedési időn kívüli kereskedéshez azonban bizonyos fokozott kockázat is kapcsolódik, amelyekről a továbbiakban tájékoztatunk.

A rendes kereskedési időn kívüli kereskedéshez kapcsolódó kockázatok tényezők közé főként az alábbiak sorolhatók :

- Az alacsonyabb likviditás kockázata. A likviditás azt tükrözi, milyen mértékben hajlandók a piaci szereplők értékpapírokat vásárolni és eladni. A likviditás fontos, mivel a nagyobb likviditással egyszerűbb a befektetők számára értékpapírokat vásárolni illetve eladni, és ennek következtében valószínűbb, hogy a befektetők a megvásárolt illetve eladott értékpapírokért valós piaci árat fizetnek illetve kapnak. A rendes kereskedési időn kívüli kereskedésnél a rendes kereskedési időn belül történő kereskedéshez mérve alacsonyabb lehet a likviditás. Ennek következtében megtörténhet, hogy a megbízása csak részben vagy egyáltalán nem lesz végrehajtott. Továbbá, kis mennyiségű értékpapír kereskedésére szóló megbízás is jelentős árfolyamváltozást okozhat.
- A nagyobb volatilitás kockázata. A volatilitás az értékpapírokkal folytatott kereskedés során történő árváltozást fejezi ki. Általánosságban – minél nagyobb a az értékpapír volatilitása, annál nagyobbak az értékpapír árának kilengései. A rendes kereskedési időn kívüli kereskedésnél nagyobb lehet a volatilitás, mint a rendes időn belüli kereskedés során. Ennek következtében megtörténhet, hogy az Ön megbízása csak részben vagy egyáltalán nem lesz végrehajtott.

A derivatív ügyletek kockázatai

A derivatív ügyletekkel kockázatok egész sora kapcsolatos, amelyek szélsőséges esetekben az ügyfelek befektetett eszközeinek elvesztéséhez is vezethetnek. Mielőtt az ügyfél elhatározza, hogy ilyenfajta pénzügyi eszközökkel kíván kereskedni, fontolóra kellene vennie a tőkepiacon folytatott kereskedéssel kapcsolatos ismereteit és tapasztalatait, meg kellene ismerkednie minden vonatkozó kockázattal, a derivatívákkal folytatott

- Az árak változásának kockázata. A rendes kereskedési időn kívül kereskedett értékpapírok ára nem feltétlenül tükrözi a kereskedési idő végének árát, vagy a másnap reggeli nyitási utáni árat. Ennek következtében a rendes kereskedési időn kívüli kereskedésnél kapott ár kedvezőtlenebb lehet, mint amit a rendes kereskedési időn belüli kereskedés során kapott volna.
- A nem összekötött piacok kockázata. A rendes kereskedési időn kívüli kereskedés rendszerétől függően a rendes kereskedési időn kívüli kereskedés során az adott kereskedési rendszerrel feltüntetett árak nem feltétlenül tükrözik ugyanazon értékpapírok más egyidejűleg működő kereskedési rendszerrel feltüntetett árait. Ennek következtében az ügyfél a rendes kereskedési időn kívüli kereskedés során az egyik kereskedési rendszerrel kedvezőtlenebb árat kaphat, mint amelyet egy másiknál kapott volna.
- A bejelentésekből származó kockázat. A kibocsátók általában a rendes kereskedési időt követően jelentik be az új információkat, amelyek befolyásolhatják az értékpapírjaik árát. Hasonló a helyzet a fontos pénzügyi információk esetében, melyeket gyakran a rendes kereskedési időn kívül jelentenek be. A rendes kereskedési időn kívüli kereskedés során történhetnek ilyen bejelentések, melyek az alacsony likviditással és a magas volatilitással ötvözve túlzott és ellenőrizhetetlen hatással lehetnek az értékpapír árára.
- A szélesebb terjedelmű kockázata. A terjedelmű az értékpapír vételi ára és lehetséges eladási ára közötti különbséget fejezi ki. Az alacsonyabb likviditás és nagyobb volatilitás a rendes időn kívüli kereskedés során az adott értékpapírnál a megszokottnál szélesebb terjedelmet okozhat.

kereskedés technikáival és stratégiáival, és felmérni a számára elfogadható kockázatot, főként az esetleges pénzügyi veszteségekkel kapcsolatban. A Fio, o.c.p., a.s. főként a derivatív ügyletekkel kapcsolatos általános kockázatokra és szempontjaira hívja fel a figyelmet.

- a) **A befektetett eszközök 100 %-ának elvesztésének kockázata**

Tekintettel a derivatívák jellegére, az eszközök más fajtáival ellentétben itt magasabb a befektetett eszközök elvesztésének kockázata. A warrantok (opciós ügyletek) esetében a befektetett eszközök 100 %-ának elvesztésének kockázata is fennáll, a futures-ök (határidős ügyletek) esetében akár a befektetett eszközöket meghaladó veszteség is bekövetkezhet.

- b) *A piaccal kapcsolatos kockázat*
Lásd az általános információkat erről a kockázatról.
- c) *A devizaárfolyamok ingadozásából adódó további veszteséspotenciál – a pénznemmel kapcsolatos kockázat*
Mivel a derivatívákkal elsősorban külföldi pénznemekben történik a kereskedés, az ügyfél számára további, a devizaárfolyamok ingadozásával kapcsolatos kockázat lép fel. Ezt a kockázatot megfelelő derivatívamegkezeléssel kezelhető, melyek a kockázatot más személyre hárítják át.
- d) *Hitelkockázat*
Annak a kockázatról van szó, hogy a kibocsátó fizetéseképtelenné válik, és nem lesz képes teljesíteni kötelezettségeit (certifikátok, forwardok).
- e) *A kereskedési rendszer kimaradásával kapcsolatos kockázat*
Lásd az általános információkat erről a kockázatról.
- f) *A műveletekkel kapcsolatos kockázatok*
Lásd az általános információkat erről a kockázatról.
- g) *A bebiztosítás korlátozott lehetősége*
Elsősorban az opciós ügyletek esetében a veszteségekkel szembeni bebiztosítás lehetősége korlátozott. A bebiztosítás ára és feltételei az ügyfél számára nem hatékonyak.

A futures ügyleteket lehetővé tevő szerződéses kapcsolat megkötésével a kereskedő és az ügyfél között, valamint ezen tájékoztató dokumentum átvételével az ügyfél igazolja, hogy a kereskedő megismertette a pénzügyi eszközökkel történő kereskedésből eredő kockázatokkal, különösen a derivatív ügyletekkel folytatott kereskedés kockázataival, és hogy ezeket a kockázatokot érti és tisztában van velük.

A futures típusú derivatív ügyletekkel folytatott kereskedést érintő néhány sajátosság

A futures-ök standardizált fix határidős kontraktusok, és aktívan kereskednek velük a nyilvános piacokon. Az ügyletek és a mögöttes termékek paraméterei szigorúan adottak, a mögöttes termék pl. a pénznem, árutermék, kamatláb és részvényindex lehet. A futures pozíció megnyitásához az ügyfél köteles a kereskedőnél az ügylet értékének a kereskedő vagy a piac által meghatározott százalékrészét a kereskedőnél elhelyezni – a kezdeti letét (initial margin). Ez a kezdeti letét biztosítékként szolgál a megnyitott futures szerződés belső értékének leértékelésével kapcsolatos kockázatok fedezésére. A letét összege rendszerint átszámításra kerül, esetleg naponta, újból meghatározza azt a kereskedő vagy az adott piac, és ez alapján kéri az ügyfelet, hogy pótolja a letét értékét (variation margin) az újonnan megállapított értékre, vagy lehetővé teszi az ügyfél számára (a kereskedő által meghatározott módon), hogy rendelkezzen a letét felesleges részével (ún. a nyereségek és veszteségek napi elszámolása).

A Fio, o.c.p., a.s. főként a következő, futures ügyletekkel kapcsolatos kockázatokra hívja fel a figyelmet. A futures, mint pénzügyi eszköz jellegéből adódik annak jelentős kockázatosága, a többi eszközhöz mérve. A pozíció megnyitása előtt minden befektetőnek meg kellene ismerkednie a kulcsfontosságú jellemzőkkel, amelyek hatással vannak a futures árfolyamára. Elsősorban az alábbiakról van szó:

- a) *Piaci és pénzügyi kockázatok és a futures szerződésekkel kapcsolatos likviditás-kockázatok*
Mivel a kezdeti letét értéke viszonylag alacsony a futures szerződés értékéhez képest, a nyitott pozíciók lényeges tőkeáttételt foglalnak magukban. A mögöttes termék viszonylag kis mozgása ezáltal arányon túli hatással lehet a kereskedőnél a kontraktus megvásárlására letétbe helyezett eszközökre.
A kevésbé likvid kontraktusoknál ráadásul a lejárat közeledő dátumával (a kontraktus érvényességének lejárat) növekszik a kontraktus korlátozott likviditásából adódó kockázat, és ezáltal a kevésbé előnyös árfeltételek kockázata is az ügyfél számára a pozíció zárásakor.
- b) *A futures szerződések elszámolással összefüggő kockázata*
Az egyes futures szerződések különböző formájú elszámolással rendelkeznek. A legtöbb esetben nem kerül sor az elszámolásra, a pozíciói vagy ellenügylettel kerülnek lezárásra (kompenzáció), vagy pénzügyi kiegyenlítés (futures az indexrészvényekre) által, amikor is csak a pénzügyi különbség kerül kiegyenlítésre (nyereség/veszteség).

Az ügyfél számára csak a pozíció időben meg nem történő zárása esetén keletkezik a „fizikai elszámolás” (a mögöttes termék és az azzal kapcsolatos költségek átvételének kötelezettsége) kockázata, ez is csupán a kontraktusok kis részénél.

A (tőkeáttételt nem kihasználó) befektetési certifikátokkal folytatott kereskedést érintő néhány sajátosság

A certifikátok olyan értékpapírok¹, melyek ára a mögöttes termék értékétől függ. A befektető a kibocsátótól kap egy certifikátot, amelyet a jövőben ki lehet fizettetni a kibocsátási prospektusban meghatározott szabályok alapján. A befektető ez esetben a certifikátot annak piaci árán veszi, és így nem visel a további pénzügyi eszközök elvesztésével kapcsolatos semmilyen kockázatot. Tipikus certifikát a tőkeáttételt alkalmazása nélkül pl. a Xetra német piacon kereskedett indexre szóló certifikátok.

A befektetési certifikát legjelentősebb kockázata a kibocsátó hitelkockázatában rejlik, vagyis a kifizetési kötelezettség nem teljesítésében a kibocsátási prospektusban meghatározott szabályok értelmében. Ez a kockázat azonban minimális, tekintettel arra, hogy e certifikátokat nagy pénzügyi házak és bankok bocsátják ki, melyek kötelezettségeik fizetőképességét állandóan ellenőrzik a szabályozó szervek.

A (tőkeáttételt kihasználó) befektetési certifikátokkal (néha úgyis, mint turbócertifikátok) folytatott kereskedést érintő néhány sajátosság

A Fio, o.c.p., a.s. főként a következő, befektetési certifikátokkal kapcsolatos kockázatokra hívja fel a figyelmet. A certifikátok mint pénzügyi eszköz jellegéből adódik annak jelentős kockázatosága, a többi eszközhöz mérve. A hagyományos certifikáttól eltérően a tőkeáttételnek köszönhetően lényegesen nagyobb a nagy veszteség vagy nyereség kockázata. Egyes esetekben a befektető nagyobb kockázatot visel, mint az eredetileg befektetett összeg nagysága.

A pozíció nyitása előtt minden befektetőnek meg kellene ismerkednie a kulcsfontosságú jellemzőkkel, amelyek a certifikát árfolyamát befolyásolják. Elsősorban az alábbiakról van szó:

A vétel aránya:

azon certifikátok száma, amelyek egy egységnyi mögöttes aktívum megszerzéséhez szükségesek

Management:

ez lehet aktív vagy passzív is, aktív management azt jelenti, hogy a mögöttes aktívum szerkezete változtatható a certifikát kiadásától egészen annak lejártáig.

Strike:

a strike érték az ún. turbócertifikátok esetében irányadó annak értékbecslésének meghatározásához. A strike a mögöttes aktívum meghatározott árát jelenti mint a certifikát paramétere. A mögöttes aktívum emelkedésére vonatkozó certifikátoknál az árfolyamot az aktuális ár és a strike közti különbségként állapítják meg. A mögöttes termék csökkenésére vonatkozó certifikátoknál az árfolyamot az aktuális ár a strike-ből történő kivonásával állapítják meg.

Knock – out:

A mögöttes aktívum olyan áráról van szó, amelyet ha az alap aktívum elért, a certifikátum értéktelen lesz. Az emelkedési certifikát tartósan értéktelenné válik, amennyiben az alap aktívum ára tartósan a knock-out korlátok alá esik, vagy eléri azok értékét. A csökkenési certifikát tartósan értéktelenné válik, amennyiben az alap aktívum ára tartósan a knock-out korlátok fölé emelkedik, vagy eléri azok értékét.

Cap:

a kibocsátó által meghatározott határ, amelytől kezdve a diszkontált certifikát tulajdonos nem részesedik a mögöttes aktívum emelkedő árfolyamából eredő nyereségből. A Cap összefügg a diszkonttal, érvényes, hogy minél magasabb a diszkont, a Cap annál alacsonyabb szintre van állítva.

Diszkont:

¹ A befektetési certifikátok (akár tőkeáttétellel, akár tőkeáttétel nélkül) nem derivatívák, hanem értékpapírok. Némely tulajdonságaik révén (beleértve a kereskedésükkel kapcsolatos kockázatokot) viszont közel állnak a derivatívákhoz (elsősorban a tőkeáttételes certifikátok), ezért e dokumentumban a derivatívákról szóló részbe kerültek.

a diszkont meghatározza az árkedvezmény összegét, amelyet a befektető kap a diszkont certifikátba történő belépéskor, összevetve a közvetlen befektetéssel az alap aktívumba.

Gear:

a certifikátoknál meghatározza, hogy mennyivel emelkedik/csökken a certifikát értéke, amennyiben a mögöttes aktívum értéke 1 %-kal megváltozik.

A tőkeáttételt kihasználó opciós ügyletekkel folytatott kereskedést érintő néhány sajátosság

Opciós jogok alatt az opciókat és a warrantokat értjük. A warrantok a számos megegyező kulcsfontosságú paraméter ellenére az opcióktól a kiírás módjában különböznek, továbbá azzal az aránnyal, amely a warrantok esetében meghatározhatja azok a mögöttes aktívum egysége megvásárlásához/eladásához szükséges számát. Az opcióknál ez az arány 1:1, a warrantoknál például elérheti az 1:1, 1:10, 1:100 vagy akár az 1:1000 arányt is. Az opció az opciós tőzsdén kerül kiírásra bármilyen intézmény által, a warrant pedig kizárólag a kibocsátó által kerülhet kiírásra, rendszerint a bank által. A további szövegben tehát az opciós jogokat mint opciókat fogjuk jelölni, és amennyiben szükséges lesz, meg lesz határozva, hogy opcióról vagy warrantról van szó.

Az opciók jelentik az alap aktívum megvásárlásának vagy eladásának jogát az idő egy meghatározott pillanatában előre meghatározott feltételek mellett. Az opció értéke függ a jog kihasználásának előnyességétől az idő adott pillanatában a mögöttes aktívum alakulásának konkrét feltételei mellett. Az opciók az OTC-n (over the counter – tőzsdén kívül) keresztül és az opciós tőzsdéken kerülnek kereskedésre (a paraméterek szabványosítása). Mögöttes aktívumként árucikkek, részvények, indexek, pénznemek, kamatlábak szolgálhatnak. Az opciók olyan eszközök, amelyek lehetővé teszik a módosítások és lehetőségek széles skáláját, ami által lényegesen korlátozható a kockázat és a nyereség elérése is. Az opciókat a szemlélet szempontjából hagyományosra (ezek az opciók az érvényességük eltelte után rendszerint az opciókkal kapcsolatos jogok érvényesítésével kerülnek elszámolásra) és ún. nem fedezett („befektetési”) opciókra (ezek az opciók az esedékesség lejáta után pénzügyileg kerülnek elszámolásra) oszthatjuk.

A Fio, o.c.p., a.s. fontosnak tartja felhívni a figyelmet arra, hogy az opciós ügyletek (warrantok, opciók – tovább csak mint opciók), mint pénzügyi eszköz jellegéből adódik annak jelentős kockázatosága, a többi eszközhöz mérve. A pozíció megnyitása előtt minden befektetőnek meg kellene ismerkednie a kulcsfontosságú jellemzőkkel, amelyek az opció árfolyamát befolyásolják. Elsősorban az alábbiakról van szó:

Strike price:

értékesítési ár – előre meghatározott ár, amelyen a tulajdonosnak joga vagy kötelezettsége van eladni a mögöttes aktívumot; ez az ár kulcsfontosságú az opció árfolyamának meghatározásához.

A vételi aránya:

azon warrantok száma, amelyek egy egységnyi mögöttes aktívum megszerzéséhez szükségesek

Belső érték:

A mögöttes aktívum aktuális árfolyama és a strike price közti különbség, módosítva a vételi aránnyal (warrantok); a belső érték tartalmazza az időértéket, és nulla is lehet.

Időérték:

egyenlő az aktuális opcióárfolyam és a belső érték különbségével, az időérték csökken az opció közeledő lejárat határidejével, miközben érvényes az, hogy az időérték csökkenése dinamizálódik a közeledő esedékességgel. Ez negatív hatással van elsősorban az opció árfolyamára, amelynek a belső értéke nullával egyenlő.

Tőkeáttétel:

meghatározza, hogy mennyivel növekszik/csökken az opció elméleti értéke, ha a mögöttes aktívum értéke 1 %-kal módosul. Az elméleti érték megváltozását ugyanakkor nem szükséges, hogy kövesse az opció árfolyamának azonos változása!

A mögöttes aktívum volatilitása:

minél magasabb a volatilitás (az árváltozások aránya az időben az alap aktívum árához képest) az időben, annál magasabb az opció értékbecslése. Az opció árfolyamára negatív hatással lehet a volatilitás csökkenése a többi feltétel változatlanlansága mellett!

Spread:

az opció eladási és vételi árfolyama közti különbségről van szó, minél alacsonyabb, annál előnyösebb lehet a befektető számára a pozícióba való belépés (amennyiben az alternatív opció további jellemzői változatlanok maradnak). A spread elérheti akár a néhány tíz százalékot is!

a) *Az árváltozások kockázata a mögöttes aktívum időértékével és volatilitásával kapcsolatban*

Az opció árfolyamát egész sor tényező befolyásolja, miközben nem kell, hogy a mögöttes aktívum ára változzon. Például az opció rövidülő lejárat határidejével csökken annak időértéke is (része az opció belső értékének), tehát az opció árfolyama, miközben az alap aktívum ára konstans maradhat. Hasonlóképpen a mögöttes aktívum csökkenő volatilitásával csökken az opció belső értéke, és tehát az egyébként nem módosult feltételek mellett csökken az opció árfolyama. Az opció megvétele az aktuális magas volatilitással vagy az opció megvétele közvetlenül az opció esedékessége előtt növeli a teljes kockázatoságát az ilyen befektetésnek.

b) *Likviditási-kockázat*

Az árfolyam esetleges kedvezőtlen alakulásával kapcsolatos kockázatról van szó, a nem elégséges likviditásnak köszönhetően az ajánlatbevétel esetén. A warrantok esetében korlátozott mennyiség kerül kibocsátásra. Az opcióknál a lejárat határidejével csökkenhet a likviditási ügy, hogy az ügyfél számára nehéz lehet ellenoldalt találni a pozíciója eladása céljából.

c) *A tőkeáttétel kockázata*

Mivel az opció árfolyama az arányon túl reagál az alap aktívum árfolyamának változásaira, nagy a kockázata a befektetett tőke elvesztésének, amennyiben az alap aktívum helyzete kedvezőtlenül alakul. A befektetés annál kockázatosabb, minél nagyobb a tőkeáttétel, amely az opció jellemzőinek része.

d) *Az opcióba fektetett tőke teljes elvesztésének kockázata*

Az opció teljes vételára elveszhet azon esetben, ha az alapaktívum ára az opció értékesítési ára alá csökken (call opció), vagy fordítva, eléri az értékesítési ár feletti értéket (put opció) az opció esedékességének pillanatában.

Amennyiben az opció nem kerül pénzügyi elszámolásra, és a lejárat időpontjában szükséges érvényesíteni az azzal kapcsolatos jogokat, a befektetett tőke elvesztésének veszélye áll fenn, ha a jogok nem kerülnek időben érvényesítésre.

A lejárat dátuma kulcsfontosságú a pozícióba való belépés szempontjából, de az opció elszámolása szempontjából is. Amennyiben az elszámolás nem pénzügyi jellegű, szükséges utasítást adni az opcióval kapcsolatos jogok érvényesítésére.

Tekintettel a gyakran jelentős különbségre a kínálat és a kereslet között (spread), amely akár néhány tíz százalékos értéket is elérhet, el kell bíráltni, hogy vajon a pozícióba való belépés ezen feltételek mellett megfelelő-e a befektetési célnak.

Tekintettel arra, hogy a tranzakciós díjak nagyobb részt alkothatnak, tekintettel a tranzakció nagyságára, mint az opció piaci értéke, fontolóra kell venni az esetleges tranzakciós költségeket is, amelyek az opciós jogok elszámolásával kapcsolatosak.

e) *A derivatívák kibocsátójának kockázata*

A kibocsátó ugyanolyan kockázatot vállal, mint ahogy az már említésre került a derivatív ügyletekkel kapcsolatos általános kockázatok részben. Ezen felül az esetben, ha mint hitelező lép fel, hitelkockázatot is vállal, amelyet egyedül az üzleti partner megbízhatósága minimalizálhat.

Az opciós kontraktus esetén az opciós kontraktus kibocsátója a feltüntetett kockázatokon kívül veszteségkockázatot is vállal, amely a fixen inkasszált költségprémiumok túllépéséből ered, amely költségek a kontraktussal kapcsolatos jogok betartásával kapcsolatosak. Ezen kívül a kibocsátó, amennyiben az ügylet nem ellenügylettel kerül lezárásra, az opciós kontraktus tulajdonosának kérésére köteles átadni vagy átvenni a mögöttes aktívumot. Abban a pillanatban, amikor a kibocsátó a pozíció nyitással hosszú pozícióba lép (az opciós kontraktus megvásárlója rövid pozícióba), a kockázata a mögöttes aktívum értékének 100 %-ának elvesztésével korlátozott. Amikor a kibocsátó a pozíció nyitással rövid pozícióba lép (az opciós kontraktus megvásárlója hosszú pozícióba), a kockázata korlátlan a mögöttes aktívum korlátlan értéknövekedésével kapcsolatban.

A pénzügyi rendszer biztonságának megzavarása

A kereskedő jogi nézete alapján az értékpapír árával a nyilvános piacon folytatott manipulációt - összhangban annak általános értelmezésével - úgy

határozhatjuk meg, mint egy tranzakció vagy tranzakciók sorának megvalósítását, melynek nem a szokványos kereskedés a célja, hanem

6/8

kizárólag az értékpapír árának (árfolyamának) csökkentése illetve növelése a nyilvános piacon. A pénzügyi rendszer biztonságának megzavarása szélesebb fogalomnak számít, mint a manipuláció, magában foglalja a nem nyilvános információk kihasználását (insider trading). A tőkepiacok védelmét a fenti eljárással szemben az 566/2001 számú, az értékpapírokról és befektetési szolgáltatásokról szóló hatályos szlovák törvény 73b § 1. bekezdése szabályozza, amely meghatározza, hogy: „Az értékpapír-kereskedő köteles úgy végezni a tevékenységét, hogy ne kerüljön sor a pénzügyi rendszer biztonságának megzavarására, és nem végezhet olyan tevékenységeket, amelyek az értékpapírok árfolyamaival történő manipulálásra irányulnak.”

Az idézett törvény alapján a kereskedő köteles megelőzni a pénzügyi rendszer biztonságának megzavarását. Ezért a Fio o.c.p., a.s. rendelkezik az ilyen műveletek kikeresésére szolgáló rendszerrel, és gyanú esetén kéri, hogy az ügyfél magyarázza meg a művelet célját, vagy még a szolgáltatás (megbízás) végrehajtását is megtagadni kényszerül.

A továbbiakban a manipulációnak illetve a pénzügyi rendszer biztonságának megzavarásának némely esete lesz feltüntetve, amelyekkel véleményünk szerint ügyfeleink találkozhatnak. Abban az esetben, ha az ügyfél gyanítja, hogy valaki az árral manipulál vagy más módon megzavarja a pénzügyi rendszer biztonságát, a helyzetet meg kellene beszélnie szakembereinkkel.

I. eset

Az értékpapír árfolyamának manipulálására irányuló cselekedet tipikus példája az értékpapír a piaci árfolyamtól eltérő áron történő megvásárlása, és az így szerzett értékpapírok azonnal a megvásárlásuk után történő közvetlen eladása. Ez az eljárás több tranzakciókból tevődhet össze (és gyakran így is van), amikor is az ár tovább távolodik a piaci árfolyamtól. Ezzel az eljárással a tőzsdén kívüli nyilvános piacon, az RM-S-en alkalmazott közvetlen ügyletek útján olyan értékpapíroknál találkozhattunk, amelyeknél nyilvános felvásárlási ajánlatra került sor. Az értékpapír tulajdonosok, így mesterségesen növelték a minimum felvásárlási árat, amely mint a nyilvános piacon az utolsó hat hónapban kötött ügyletek átlagára lett meghatározva. Az árral azonban a nyilvános felvásárlási ajánlatot meghirdető személy is manipulálhatott, azzal a céllal, hogy csökkentse az árat és megtakarítsa magának a felvásárlásra kiadott eszközök egy részét.

Az értékpapír oda-vissza történő eladásával az aukcióban is találkozhatunk. Ez az eljárás mesterségesen növeli vagy csökkenti a nyilvános piac által kihirdetett árfolyamot. Főleg az alacsony likviditású kibocsátásokra alkalmazható, és a cseh tőkepiacokon sajnos ezekből van több.

A manipulációknál nem lényeges, hogy a manipuláló félnek volt-e belőle haszna, vagy lett-e vele másnak kár okozva. Gyanúsnak nyilvánul minden olyan cselekedet, amelynél nem egyértelmű annak gazdasági lényege.

II. eset

A piac átláthatóságának megzavarásának másik esete mesterséges módon olyan benyomás keltése, hogy az értékpapír likviditása nagyobb. Nem lényeges, hogy közben bekövetkezik-e az árfolyam változása. Leggyakrabban néhány vagyoniilag vagy személyesen összekapcsolódó személy „cseréltet” bizonyos mennyiségű értékpapírt, mégpedig akár veszteség árán is.

III. eset

Az ármanipuláció nem csak ügyletek megvalósítása útján következhet be. Némely piac az árfolyam meghatározásánál olyan helyzetben, amikor semmilyen ügylet nem valósult meg, a kereslet és kínálat állapotát is figyelembe veszi. Elismerjük, hogy az ügyfélnek más lehet a véleménye a

részvény vagy kötvény elméletileg „helyes” árát illetően, mint a piacnak. Ez a helyzet különösen a nem likvid értékpapíroknál valószinű. Nem lehetséges azonban, hogy az ügyfél elhatározza, hogy az ő ára az igazán „helyes”, és ehhez próbálja irányítani a piacot. Elfogadhatatlan az a viselkedés, ha az ügyfél párosítja a saját kínálatát a saját keresletével. Például az aukció vége előtt az RMS-re vételi megbízást ad a megengedett ársáv felső határánál magasabb árral, amellyel a sávon kívüli kínálatra reagálhat. Ezzel árnövekedés következik be a piacon. A következő kereskedési napon aztán, amikor magasabb megengedett ársávban történik a kereskedés, az ügyfél eladási megbízást ad, ám alacsonyabb árral, mint a vételi megbízásban az előző napon. Ez a cselekedet hiányolja a nyereségképző logikát, és egyetlen célja az árfolyam mesterséges változása.

IV. eset

Különösen veszélyes a nem nyilvános információkkal saját haszonra történő visszaélés. Az ilyen cselekedetből származó károk gyakran jelentősek és ez a cselekedet a büntetőtörvénykönyv szerint is büntetendő.

Az átláthatóság szabályainak betartása az USA részvénytőzsdéken

A piac átláthatóságának biztosítása érdekében a Pershing LLC, értékpapír-kereskedő és letétközvetítő, is alkalmaz intézkedéseket, a Fio o.c.p., a.s. a Pershing LLC társaságon keresztül (a befektetési szolgáltatások nyújtására jogosult külföldi bank – Fio banka, a.s. –en keresztül) fér hozzá az amerikai részvénytőzsdékhez. A Fio o.c.p., a.s. partnere által meghatározott szabályokat, úgy mint a piacfelügyelet által meghatározott szabályokat, köteles a Fio o.c.p., a.s. kivétel nélkül betartani. A szabályozási intézkedések köze elsősorban a következők tartoznak:

- Az értékpapírok maximális darabszáma egy megbízáson belül:
 - 1.000.000 darab értékpapír abban az esetben, ha az árfolyama egyenlő vagy kevesebb mint 1 USD
 - 500.000 darab értékpapír abban az esetben, ha az árfolyama nagyobb mint 1 USD
- Egy megbízás maximális értéke:
 - 500.000 USD azon értékpapírok számára, amelyek felügyelt piacon vagy OTC piacon forognak és árfolyamuk több mint 1 USD
 - 250.000 USD azon értékpapírok számára, amelyek az OTC piacon forognak és árfolyamuk egyenlő vagy kevesebb mint 1 USD
- Elutasításra kerül egy olyan megbízás, amely több mint 9.999 darab értékpapír vételére vagy eladására szól abban az esetben, ha a tranzakció értéke a harmincnapos átlagos forgalom több mint 10%-át jelentené.
- Az Extended Hours-ba irányuló megbízásnál a limitár eltérése maximálisan 10% lehet a piacon lévő legjobb keresleti vagy kínálati ártól.
- A fő kereskedési fázisba (közép-európai idő szerint 15:30 – 22:00) irányuló megbízások limitár eltérése maximálisan 5% lehet a piacon lévő legjobb keresleti vagy kínálati ártól. Ez a korlátozás az egy- illetve többnapos megbízások esetén is érvényes. Nem érvényes a stop-loss típusú megbízások számára.

A pénzügyi eszközökkel történő kereskedésre kiállított meghatalmazással összefüggő információk

Amennyiben más személyt hatalmazott vagy hatalmaz meg az értékpapír-kereskedésre, figyelmeztetjük, hogy az értékpapír-kereskedés során a meghatalmazás alapján Önt képviselő személy tettei jogi szempontból mindig úgy vannak megítélve, mint amiket közvetlenül Ön tett, Tehát amennyiben az Ön által meghatalmazott személy olyan lépést tesz, amellyel

Ön nem ért egyet, természetesen joga van az esetleges károkért kártérítést követelni e személytől, de nem az értékpapír-kereskedőtől. Továbbá, ha a meghatalmazás alapján Önt képviselő személy nem rendelkezik engedéllyel, nincs törvény által meghatározott kötelessége szakmai törődéssel eljárnia.

Hatályosság

Ezen tájékoztató dokumentum 2012. július 17-től hatályos. Ezen tájékoztató dokumentum hatályával az eddig használt, a pénzügyi eszközökről, az ügyfél pénzügyi eszközeinek és

pénzeszközeinek védelméről szóló információkat és néhány további, a pénzügyi eszközökkel folytatott kereskedést érintő információt tartalmazó tájékoztató dokumentum, érvényét veszti.